

ALISHER NAVOI TASHKENT STATE UNIVERSITY OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

Tashkent June 10, 2022

Proceedings of the international scientific online conference on

INTERCULTURAL COMMUNICATION AND TOURISM

MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIAL EDUCATION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN
ALISHER NAVOI TASHKENT STATE UNIVERSITY OF UZBEK LANGUAGE AND
LITERATURE
DEPARTMENT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION AND TOURISM
NIZHNY NOVGOROD LINGUISTIC UNIVERSITY NAMED AFTER N.A.
DOBROLYUBOV

Proceedings of the international scientific online conference on
“INTERCULTURAL COMMUNICATION AND TOURISM”

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН
ТАШКЕНТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКА И
ЛИТЕРАТУРЫ ИМЕНИ АЛИШЕРА НАВОИ
КАФЕДРА МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ И ТУРИЗМА
НИЖЕГОРОДСКИЙ ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ
Н.А.ДОБРΟЛЮБОВА

Материалы международной научной онлайн-конференции
«МЕЖКУЛЬТУРНЫЙ КОММУНИКАЦИИ И ТУРИЗМ»

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI
MADANIYATLARARO MULOQOT VA TURIZM KAFEDRASI
N.A. DOBROLYUBOV NOMIDAGI NIJNIY NOVGOROD LINGVISTIKA
UNIVERSITETI

“MADANIYATLARARO MULOQOT VA TURIZM”
mavzusida xalqaro ilmiy onlayn anjuman materiallari

Tashkent June 10, 2022

“BOOKMANY PRINT”
TOSHKENT – 2022

UO‘K: 378:338.48

KBK: 74.58

M 14

ISBN 978-9943-8396-8-7

Madaniyatlararo muloqot va turizm [Matn] : xalqaro ilmiy onlayn anjuman materiallari. – Toshkent: Bookmany print, 2022. - 248 b.

Anjuman O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-martdagi 101-f-sonli farmoyishi bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasida 2022-yilda xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik anjumanlar rejasi” hamda “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi farmonlariga muvofiq tashkil etilmoqda.

Anjuman maqsadi: mamlakatimizda turizm, ta’lim va filologik sahalarida olib borilayotgan imliy tadqiqot ishlarining samarasini ochib berish, professor o‘qituvchilar, doktrant va mustaqil izlanuvchilar hamda talaba yoshlar orasida turizm sohasida tilning muhim juhatlarini targ‘ib etish, til ta’limida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish, o‘zbek va xorijiy tillarni qiyosiy o‘rganish masalalarini ta’limning yetakchi mutaxassislar bilan tajriba almashish hamda ushbu sohadagi so‘nggi tadqiqot usullarini ommalashtirishdan ibora.

DASTURIY QO‘MITA

Sirojiddinov Sh.S. – ToshDO‘TAU rektori, f.f.d., professor, rais;

Normurodova N.Z. – ToshDO‘TAU xalqaro aloqalar bo‘yicha prorektori, f.f.d, dotsent, rais o‘rinbosari;

Normamatov S.E. – ToshDO‘TAU o‘quv ishlari bo‘yicha prorektori, a‘zo;

Jo‘raqo‘ziyev N.I. – ToshDO‘TAU Ilmiy tadqiqotlar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo‘limi boshlig‘i, f.f.f.d., dotsent, a‘zo;

Xoliqov B.A. – ToshDO‘TAU yoshlar masalalari va ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor, f.f.f.d., dotsent, a‘zo;

TASHKILIY QO‘MITA

Abdullayeva Ch.A. – ToshDO‘TAU madaniyatlararo muloqot va turizm kafedrasini mudiri, katta o‘qituvchi;

Xo‘djaqulova N.X. – ToshDO‘TAU madaniyatlararo muloqot va turizm kafedrasini katta o‘qituvchisi, a‘zo;

Kertayeva Z.S. – ToshDO‘TAU madaniyatlararo muloqot va turizm kafedrasini katta o‘qituvchisi, a‘zo;

Xursanov N.I. – ToshDO‘TAU madaniyatlararo muloqot va turizm kafedrasini o‘qituvchisi, a‘zo;

Kolobova S.A. – Nijniy Novgorod davlat tilshunoslik universiteti professori, a‘zo.

Mas‘ul muharrir:

Sirojiddinov Sh.S. – ToshDO‘TAU rektori, f.f.d., professor

Taqrizchilar:

Normurodova N.Z. – ToshDO‘TAU xalqaro aloqalar bo‘yicha prorektori, f.f.d, dotsent;

Xoliqov B.A. – ToshDO‘TAU yoshlar masalalari va ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor, f.f.f.d., dotsent.

© Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti.

© “Bookmany print” nashriyoti, 2022.

WELCOMING SPEECH

Sh.S. Sirojiddinov

Doctor of Philological Science, prof.,
Rector of TSUULL

Alaykum Dear guests and attendees of today's international scientific conference!

We are glad to greet you on behalf of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature. Our university is one of the youngest, but at the same time one of the most promising higher educational institutions in Uzbekistan, successfully carrying out researches and educational activities in the fields of Philology and Language Teaching Methodology, Language and Literature (Uzbek, English, German, French, Persian, Arabian, Turkish, Russian) Theory and Practice of Translation, Computer Linguistics, Turkology and Intercultural Communication since 2016, basing on the best world and national practices. We are currently ranked sixth in the national university rankings and 1001+ in THE International Rankings.

As part of the strategic program to increase the role and image of the Uzbek language at the international arena and the development of international cooperation in this direction, Uzbek language courses have been created at the university. To date, the number of graduates of our courses has reached 1300 international students who have gained - A1, A2, B1, B2, C1 levels of Uzbek language proficiency. Upon the successful completion of the course, each student receives an appropriate state certificate, valid throughout the Republic of Uzbekistan.

As we all are well aware, in today's hectic world of globalization, the integration of nations and peoples is reaching a new, higher level than ever before. Proximity between countries and peoples, good neighborly relations, the travel of citizens on different purposes, the study of new languages and cultures can serve as a basis for a new social – humanitarian research field "Intercultural communication and tourism".

The theme of today's scientific conference "Intercultural communication and tourism" was chosen taking into account such extralinguistic factors. There is extensive amount of work done by our university in this area. In particular, the joint program of participation in international projects ERASMUS + was an important step for the Uzbek language to gain a foothold in the world. The fact that program content includes translation of Navoi's works into English and their promotion abroad proves the extent of work done in the field of translation.

In addition, our university has signed memoranda of cooperation with leading universities around the world, on the basis of which 205 foreign students study at the university in areas of interest, develop strategic plans for QS rankings and organize meetings with successful university representatives. This can serve as the bright evidence of the university's growing international standing.

Also, the fact that the university is preparing a master's degree program as part of a joint program on "Guide and translation activities" shows relevance and topicality of today's conference.

The various topics of language and culture that are going to be widely discussed at today's conference, we hope, raise people's awareness about the importance of culture to reach successful communication and the role of tourism. The essentiality of today's conference is its seven sections that involves from language and to culture, and wide branches of tourism. I strongly believe that this scientific conference, which is held in harmony with language, culture and tourism, will contribute to the development of these areas in our country to a new stage.

**INTERCULTURAL COMMUNICATION
IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL
TOURISM IN THE CONTEXT OF
GLOBALIZATION
МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В СИСТЕМЕ
МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА В
УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ
GLOBALLASHUV SHAROITIDA
XALQARO TURIZM TIZIMIDAGI
MADANIYATLARARO ALOQALAR**

TURIZM SOHASIDA PIKTOGRAFIK YOZUVLARNING AHAMIYATI

Quraqova Shoxida Dagar qizi
ToshDO‘TAU mustaqil izlanuvchisi
shquraqova@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada piktogrammaga asoslangan aloqa tizimlari mavzusi, ayniqsa turizm sohasida sayyohlar duch keladigan lingvistik qiyinchiliklarni piktogrammalar orqali hal etish masalasi ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, mavjud piktogrammalar ko‘rib chiqilib, manbalar va piktogrammaga asoslangan axborotni loyihalash jarayoni uchun xulosalar chiqarish, aloqa tizimini yanada samarali tashkil qilish usullari haqida fikr bildiriladi.

Kalit so‘zlar. Turizm, piktogramma, ekoturizm, tabiat, lingvistik muommo, belgi, tasvir.

Abstract. In this article, the topic of pictogram-based communication systems, in particular, the issue of solving linguistic difficulties encountered by tourists in the field of tourism through pictograms, will be considered. Also, existing pictograms are considered, opinions are made about the methods of drawing conclusions for the process of designing information based on sources and pictograms, more effective organization of the communication system.

Keywords. Tourism, icons, ecotourism, nature, linguistic manners, character, image.

Аннотация. В данной статье будет рассмотрена тема пиктограммно-ориентированных систем общения, особенно в сфере туризма, для решения языковых трудностей, с которыми сталкиваются туристы, с помощью пиктограмм. Также будут рассмотрены существующие иконки, сделаны выводы о процессе информационного проектирования на основе исходников и иконок, высказаны мнения о способах более эффективной организации системы связи.

Ключевые слова. Туризм, пиктограммы, экотуризм, природа, языковая ладонь, знак, образ.

O'zbekiston o'zining ko'plab tarixiy-me'moriy yodgorliklari, turfa xil iqlimi va tez sur'atlarda rivojlanishi, afsonaviy o'tmishi, Buyuk Ipak Yo'lining tarixiy-muhandislik merosi, tabiatining ajoyib manzaralari, avlodlardan avlodga o'tib keluvchi mahalliy hunarmandchilik, xalqning mehmondo'stligi va insoniy qadriyatlari bilan sayyohlarni hayratga soluvchi, mahliyo qiluvchi shu bilan birga ularni hursand etuvchi O'zbekiston dunyoning barcha burchaklaridan kishilarni o'ziga jalb etib kelmoqda.

Keyingi yillarda yurtimizda turizmni rivojlantirish borasidagi islohotlar tufayli yurtimizga keladigan sayyohlar oqimi sezilarli darajada oshdi. Mamlakatimizning sayyohlik salohiyatini yanada oshirish, turistlar uchun zamonaviy sharoit va imkoniyatlar yaratish maqsadida turli chora tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Sayyohlikni to'liq ifoda etish uchun unda ishtirok etadigan subyektlarni aniqlab olish maqsadga muvofiq. Bu borada olimlardan V.A. Kvartalnov sayyohlik obyektlariga to'rtta subyektni kiritadi[1,21].

- Sayyohlar
- Sayyohlik va xizmat tovarlarini beruvchi tashkilotlar
- Mahalliy hukumat organlari
- Qabul qiluvchi mamlakatlar

Bu sayyohlik subyektlariga yana bir guruhni, ya'ni sayyohlar borib ko'radigan sayyohlik obyektlarini qo'shishimiz mumkin. Chunki sayyohlar hamma joyga yoki mamlakatlarga boravermaydi. Ular shunday joylarni tanlaydiki, qaysiki u yerda sayyohlarni qiziqtiradigan obyektlar mavjud bo'lishi lozim. Masalan, O'zbekistonga sayyohlar xorijiy mamlakatlardan tarixiy obidalarni ko'rish maqsadida tashrif buyursa ko'proq Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlariga boradi. Demak, qaysi maqsad bilan sayohatga chiqsa, sayyohlar uchun o'sha maqsadga javob beradigan sayyohlik obyektlari bo'lishi lozim. [2, 13].

Shunday ekan, xorijiy sayyohlarning yurtimizga kirib kelishi va sayohat qilishi uchun biz ularga samarali va qulay xizmatlarni amalga oshirishimiz hamda sayyohlik obyektlarini yanada rivojlantirishimiz kerak. To'g'ri, bu maqsadda masullar yetarlicha ishlarni amalga oshirib kelmoqda, ammo shunga qaramasdan kamchiliklar yo'q deb ayta olmaymiz. Masalan, yurtimizning ko'plab mitaqalarida sayyohlar uchun tushunarli va zamonaviy piktogrammalar deyarli uchramaydi. To'g'ri, turli turistik yo'l ko'rsatkichlari asta sekinlik bilan o'rnatilib kelinayapti. Ammo bu piktografik yo'l belgilari bilan muommo hal bo'lib qolmaydi.

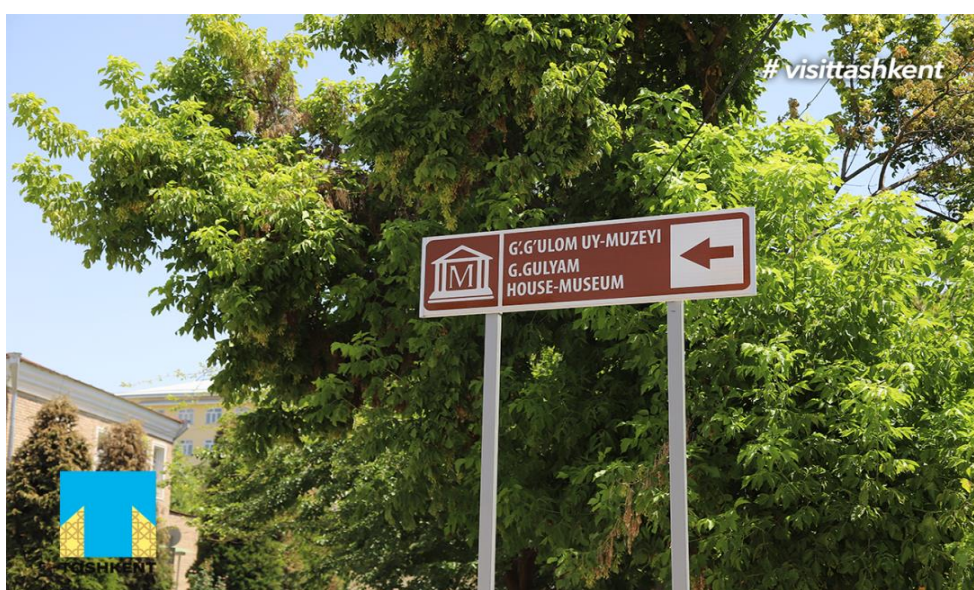
Bizga ma'lumki, piktogrammalar hozirgi kunda axborotni uzatishning muhim vositalaridan biri bo'lib kelmoqda. Tushunish qobiliyatiga ega bo'lmagan odamlarga kerakli axborotni yozma matn ko'rinishida emas, balki piktogrammalar orqali ma'lumot berish maqsadga muvofiq. Bu nafaqat savodga ega bo'lmagan aholi qatlamini, balki mahalliy tilda gapirishni bilmagan chet ellik sayyohlarni ham o'z ichiga oladi. Ya'ni biz maishiy xizmat ko'rsatishning barcha sohalarida xorijiy til vakillarining barchasi birdek tushuna oladigan zamonaviy piktogrammalardan foydalansak, maqsadga muvofiq bo'lardi.. Ayniqsa, sayyohlar ko'p tashrif buyuradigan hududlarda bu loyihani amalga oshirish juda katta samara beradi.

Shuningdek, turizm sohasida tog'li hududlarga ekskursiya maqsadida chiqqan sayyohlar uchun yo'ldagi xavf xatarlarni bildiruvchi piktografik belgilar yetishmaydi. Zero, sayyohlarni favqulodda vaziyatlardan erta ogohlantirish, odamlarning hayoti xavf ostida ekanligi tushuntirish va xabarning to'g'ri uzatilishi juda muhimdir.

Hozirgi kunda ko'pgina mahalliy sayyohlik tashkilotlari ekologik bilimlarni o'rganish va ta'lim funktsiyalari uchun yetarli operatsion bilimlarga ega emaslar, bu esa ularga turistlarni himoya qilish va xavf xatardan ogohlantirishni qiyinlashtiradi. To'g'ri so'ngi yillarda O'zbekistonda ekoturizmning ilmiy hamda metodologik asoslarini ochib berishga qaratilgan bir qator ilmiy izlanishlar olib borilmoqda, ammo bu boradagi tahlillar ekoturizm yo'nalishida tabiatni, geotizmlarni yaxshi biladigan, tabiatda va tabiatning ekstremal sharoitlarida guruhni boshqara oladigan malakali kadrlar tayyorlash dolzarb masala ekanligini yaqqol ko'rastib turibdi.

Tabiat manzaralari haqida gap ketganda, piktografik belgilarini quyidagi to'rtta toifaga bo'lish mumkin: yo'l-yo'riq ko'rsatgichlari, sahnalashtiruvchi belgilar, ogohlantirish tavsiyalari va xizmat ko'rsatish ko'rsatkichlari.

Quyida yo'l-yo'riq ko'rsatkichlari tarkibiga kiruvchi bir nechta piktografik belgilarni ko'rsatib o'tamiz.

Bu piktografik belgilarni ishlab chiqish kerakligining ikkita asosiy sababi bor. Birinchidan, tabiat manzarasi piktografik belgisini loyihalashda, joriy sayohatlar aks etgan tizimining yoritilgan belgilarining moddiy tanlanishi, uslubi, rangi va

mazmunida ekologik atrof-muhit muhofazasiga zid keladigan ko'plab omillar mavjud. Mintaqaning ko'plab belgilari mishyak yoki mis bilan ishlangan yog'ochni o'zida ifloslantiruvchi moddalarni saqlab turuvchi material sifatida foydalanishi mumkin; piktografik stilining bir qismi va tabiiy manzara va ekologik muhofaza qilish uslubi muvofiqlashtirilmagan; turli xil belgilar va ranglar va boshqalar.

Ikkinchidan, har qanday tavsiflovchi belgilar matn, grafika va grammatik jihatdan insoniylashmaganligini ko'rsatadi. Hozirgi kunda mamlakatimizning ko'pgina tabiiy joylarida belgilar talqin qilinishi ko'p tilli matnlar bilan berilgan. Chet tilidagi grammatika va so'zlarni noto'g'ri ishlatish yanada keng tarqalgan. Yo'llarning grafik ilovalari normalarga mos kelmaydi. Ma'lum bir axborotni tushuntirishlari juda jo'n yoki turistlar tomonidan o'qilishi juda murakkab.

Hushyorlik bo'yicha tavsiyalar juda tushunarsiz ifodalangan, bu esa psixologik noqulayliklarga olib keladi; xizmat ko'rsatish kartasi yetarlicha aniq emas. Ushbu muammo sayyohlarning sayohatdan manfaatdorligiga katta ta'sir ko'rsatdi, bu esa sayyohlar ekologik muhofazasi va ta'lim funktsiyalarini rivojlantirish uchun yanada yomon tasir ko'rsatadi. Joriy turist markazidagi ko'p sayyohlik, turizm tarqatish, qabul qilish va boshqa funktsiyalarga e'tibor beradi va global sharh funktsiyasi sifatida piktografik belgilar e'tiborsiz bo'lib qoladi.

To'g'ri, tanlangan til va belgilar turli madaniyatlar va tillarda birdek tushunilishi juda muhim, shu jumladan populyatsiyalar ichida mavjud bo'lgan submadaniyatlarga xos bo'lgan o'xshashliklarni ham inobatga olish ahamiyatlidir.

Optimal ravishda, translyatsiya qilingan piktogrammalar hammaga tushunarli bo'ladi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, turizm sohasida piktogrammalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. Agar biz piktografik yozuvlardan turizm sohasida ko'plab qo'llasak, yurtimizga kelayotgan sayyohlarga yetarlicha qulaylik tug'dirib bera olamiz. Madaniy farqlar tufayli butun dunyo uchun universal ramziylik ishlamaydi. Ammo, tanlangan piktografik ramzlar va tasvirlar milliy qadriyatlarimizga zid bo'lmasligi kerak, ehtimol, sub-mamlakat darajasida va ishlab chiqilgan maqsadli auditoriya bilan hamkorlikda amalga oshirilsa, maqsadga muvofiq bo'lardi.

Foydalanilgan manbalar:

1. Кварталнов В. А. Туризм-М. : “Финансы и статистики” 2010.- 21 бет.
2. Rahimov Z.M. Tashqi iqtisodiy faolyatda sayyohlikni tashkil etish va ularning samaradorligini oshirish yo'llari. Diss. 2013. – 13 bet.
3. [uz.wikipedia.org/wiki\ O'zbekiston ekoturizmi](http://uz.wikipedia.org/wiki/O'zbekiston_ekoturizmi)
4. [http: \www.uzbekiston-geneva.ch](http://www.uzbekiston-geneva.ch)